

บทความวิจัย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อม ตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสตูล

วราภรณ์ เส้นสมมาตร¹ รัตนภรณ์ ใจอาษา² และอรพรรณ ก้อนหิน³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive researchแบบภาคตัดขวาง (Cross sectional study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านแรงจูงใจ และแรงสนับสนุนทางสังคมกับการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสตูล กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสตูล ได้มาโดยการสุ่มอย่างเป็นระบบ จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 4 ส่วน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.80 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ที่จับได้เท่ากับ 0.86 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 90.70 อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 18-30 ปี ร้อยละ 42.90 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 70.00 ลักษณะงานส่วนใหญ่เป็นพยาบาลวิชาชีพ ร้อยละ 71.10 การมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน เฉลี่ยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.56, S.D=0.74) และโดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านการกระตุ้นติดตาม ด้านการได้รับการสร้างขวัญและกำลังใจจากผู้บริหาร ด้านแรงจูงใจ ด้านการให้โอกาสการมีส่วนร่วม สามารถทำนายด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน ร้อยละ 54.70 (R^2 =0.547, β =0.157, p =0.010) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, อนามัยสิ่งแวดล้อม, GREEN & CLEAN

¹ นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี

² นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง

³ นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ เทศบาลตำบลนครชุมอำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร

*ผู้ประพันธ์บรรณกิจ; อรพรรณ ก้อนหิน, Email: looktan51.1994@gmail.com

Factors relating participation in environmental health operations according to the criteria GREEN & CLEAN of community hospital personnel Satun Province

Waraporn Sensommart¹ Rattanaporn jaiarsa² and Oraphan Konhin³

Abstract

The cross-sectional descriptive research attempted objectives of this research are 1) to study the participation in environmental health operations according to the GREEN & CLEAN criteria of community hospital personnel 2) to study the relationship between motivational factors and social support with participation in environmental health operations according to GREEN & CLEAN criteria of community hospital personnel. The sample group consisted of 280 personnel working in community hospitals through systematic random sampling. The research instrument was a 4-part questionnaire. The quality of the instrument was checked by 5 experts. The index of concordance (IOC) was equal to 0.80, and (Reliability) for the whole version was equal to 0.86. Statistics used for data analysis were frequency distribution, percentage, mean and standard deviation, and Stepwise multiple regression statistics

The results of the study found that the majority of the sample were female, 90.70 percent. Most of them were between 18-30 years old, 42.90 percent. Most of the education levels were bachelor's degrees, 70.00 percent. Most of the work was professional nurses, 71.10 percent. Participation in environmental health operations according to GREEN & CLEAN criteria of community hospital personnel. Average all aspects at a high level ($\bar{X}$ =3.56, S. D=0.74). Factors in stimulating follow-up In terms of receiving morale and encouragement from executives, in terms of motivation, in providing opportunities for participation. Able to predict participation in environmental health operations according to the GREEN & CLEAN criteria of community hospital personnel, 54.70 percent ($R^2=0.547$, $\beta=0.157$, $p=0.010$). Statistically significant at the .05 level.

Keyword: Participation, Environmental health, GREEN & CLEAN

¹ Master of Public Health Program, Pathumthani University

² Public Health Technical Officer Lampang Provincial Health Office

³ Public Health Technical Officer Nakhon Chum Municipality Office.

*Corresponding Author; Oraphan Konhin, Email: looktan51.1994@gmail.com

บทความวิจัย

บทนำ (Introduction)

งานอนามัยสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสังกัด กระทรวงสาธารณสุข เป็นไปตามกฎหมายที่สำคัญ คือ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และแผนยุทธศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2555-2559 ประเด็นยุทธศาสตร์การคุ้มครองสิทธิด้านสุขภาพของประชาชน ลดความเสี่ยง ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมจากการจัดบริการของสถาน บริการสาธารณสุข การพัฒนาสุขภาพอย่างยั่งยืนและ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Sustainable and Ecological Sanitation) ลดปัญหาโลกร้อนและวิกฤตด้านพลังงาน ของประเทศไทย (กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2565)

หน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุขได้ให้ความสำคัญต่อการลดภาวะโลกร้อน การใช้พลังงาน และเชื้อเพลิง การจัดการของเสียจากตึกผู้ป่วย โรงอาหาร ร้านอาหารในสถานบริการ สิ่งปฏิกูลในสถาน บริการสาธารณสุข ประกอบด้วย 5 กิจกรรมที่เรียกว่า GREEN ได้แก่ 1. การจัดการขยะทุกประเภทและการใช้ประโยชน์จากสิ่งปฏิกูล (Garbage) 2. การพัฒนาส้วมมาตรฐานสะอาดเพียงพอ และปลอดภัย (Restroom) 3. การจัดการด้านพลังงาน (Energy) 4. การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาลเพื่อ ช่วยลดภาวะโลกร้อน และเอื้อต่อสุขภาพ (Environment) 5. การจัดการสุขภาพอาหารและน้ำ (Nutrition) เพื่อให้สามารถบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาล ได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชน โดยรอบ รวมถึงเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้มาใช้บริการในโรงพยาบาลและขยายผลสู่สังคม โดยมีกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่เรียกว่า CLEAN ได้แก่ 1. การสื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือจากบุคลากร ผู้มารับบริการและญาติ รวมถึงภาคีเครือข่าย อื่นๆ (Communication) 2. สร้างผู้นำเพื่อเป็นตัวอย่างในการดำเนินงาน ตัวแบบที่สำคัญอาจเป็น “ผู้บริหาร” หรือ “หัวหน้างาน” หรือ “ผู้ที่เป็นแกนหลักในการดำเนินการ” (Leader) และขยายผลสู่องค์กรในภาพรวม 3. เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เป็นรูปธรรม และประเมินประสิทธิภาพในด้านต่างๆ ได้ (Effectiveness) 4. สร้างกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกอย่างมีส่วนร่วม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน อันจะ นำไปสู่นวัตกรรมใหม่ๆ (Activity) 5. ความร่วมมือกับ ภาคีเครือข่ายชุมชนและท้องถิ่นการขยายผลการดำเนินงานสู่สถานบริการสาธารณสุขและหน่วยงานอื่นๆ (Network) (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2565) กระทรวงสาธารณสุข มีนโยบายให้โรงพยาบาลในสังกัดมีการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นสถานที่ทำงาน น่าอยู่ น่าทำงาน พร้อมในการให้บริการผู้ป่วยที่มารับการรักษาพยาบาล รวมทั้งมีการส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมในการทำงาน การจัดการด้านขยะ การประหยัดพลังงาน มีสภาพแวดล้อมที่ดี รวมทั้งมี บรรยากาศที่ส่งเสริมการทำงานของบุคลากรในหน่วยงานให้มีสุขภาพดี และมีความสุขในการทำงาน

บทความวิจัย

การดำเนินการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลให้ได้ตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN Hospital จะประสบความสำเร็จการบริหารจัดการแนวใหม่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานและการทำงานเป็นทีม การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการของการให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชามีส่วน เกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ จากปัญหาดังกล่าว และการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามแนวคิด ทฤษฎีของ Cohen and Uphoff (1977) ได้เสนอแนวคิดเบื้องต้นในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมว่ามี 3 มิติ (Dimensions) โดยมิติการมีส่วนร่วมจะประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาล มีหลายปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการรับรู้ของบุคลากร ปัจจัยการสนับสนุนจากผู้นำ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตัวแปรที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาล การได้รับการสร้างขวัญและกำลังใจจากผู้บริหาร การให้โอกาสการมีส่วนร่วม การกระตุ้นติดตาม

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษานี้จะนำไปสู่การพัฒนาให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลให้พัฒนาการดำเนินงาน อนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN Hospital ให้ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับสูงต่อไป

วัตถุประสงค์ (Objective)

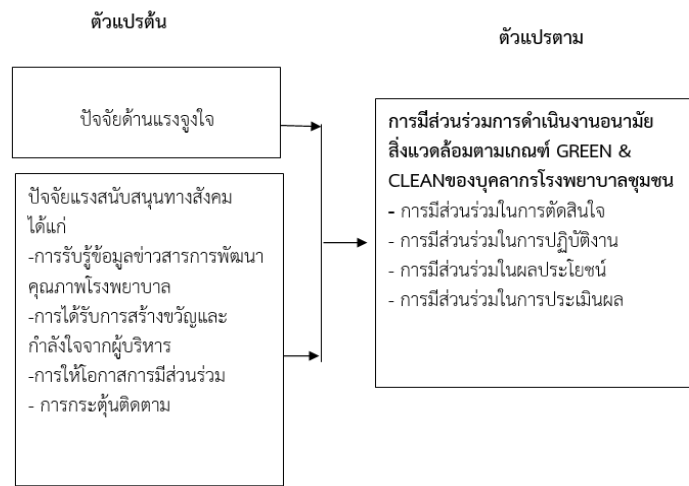
1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสตูล
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านแรงจูงใจ และแรงสนับสนุนทางสังคม กับการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสตูล

บทความวิจัย

สมมติฐาน (Hypothesis)

ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และแรงสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสตูล

กรอบแนวคิด (Research Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology) (AngsanaUPC 16 pt ตัวหนา ชิดซ้าย)

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษานี้ได้แก่ บุคลากรโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสตูล จำนวน 784 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่าง ประมาณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรตามแนวคิดของ Daniel (1970) มีดังนี้

$$n = \frac{Nz^2pq}{d^2(N-1) + z^2pq}$$

จากสูตร

เมื่อ

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

z = กำหนดค่ามาตรฐานสถิติคือ 1.96

d = ความคลาดเคลื่อนสมมุติที่ยอมให้เกิดได้เท่ากับ 0.05

บทความวิจัย

p = อัตราส่วนของเรื่องที่น่าสนใจ คือ 0.39
(ประชากรณ์ ทัพโพธิ์, 2557)

q = $1 - p$

แทนค่า

$$n = \frac{784 (1.96)^2 (0.39) (0.61)}{0.05^2 (784 - 1) + (1.96)^2 (0.39) (0.61)} = 249.361$$

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้คือ 250 คน จากนั้นผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบ (Systematic random sampling) กำหนดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละแผนกโดยใช้สูตรดังนี้ $N/n = K$ แทนค่าได้ดังนี้ $784/250 = 3$ ผู้วิจัยได้กำหนดการสุ่มกลุ่มตัวอย่างหน่วยที่ถูกคัดเลือกโดยใช้ทะเบียนรายชื่อเป็นเกณฑ์ในแต่ละแผนกจะเป็นหน่วยที่ 2 โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเข้า (Inclusion criteria) มีคุณสมบัติ เพศหญิงและเพศชาย ยินดี เต็มใจที่จะเข้าร่วมทำการศึกษาในครั้งนี้ และเกณฑ์ในการคัดออก (exclusion criteria) คือกลุ่มตัวอย่างขอถอนตัวออกจากเข้าร่วมโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยแรงจูงใจ จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคม จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 4 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน จำนวน 5 ข้อ

มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2549) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การแปลผล

ข้อความเชิงบวก

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

บทความวิจัย

ข้อความเชิงลบ

มากที่สุด	ให้	1	คะแนน
มาก	ให้	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	4	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.80 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ที่งัดได้เท่ากับ 0.86

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่มีความหลากหลาย เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบท เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ และความน่าเชื่อถือในระดับสูง โดยมีวิธีการดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
2. การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติเชิงอนุมาน ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทความวิจัย

ผลการวิจัย (Result)

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (n=280)

ปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	26	9.30
	หญิง	254	90.70
อายุ (ปี)			
	ระหว่าง 18-30 ปี	120	42.90
	ระหว่าง 31-40 ปี	47	16.80
	ระหว่าง 41-50 ปี	81	28.90
	ระหว่าง 51 ปี ขึ้นไป	32	11.40
$\bar{X}$ =36.23 ปี, S.D=10.97, Max= 59 ปี, Min=18 ปี			
ระดับการศึกษา			
	ประถมศึกษา	5	1.80
	มัธยมศึกษา/ปวช.	47	16.80
	อนุปริญญา/ปวส.	19	6.80
	ปริญญาตรี	196	70.00
	สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป	12	4.30
ตำแหน่ง			
	ทันตแพทย์	1	0.40
	เภสัชกร	6	2.10
	พยาบาลวิชาชีพ	199	71.10
	พนักงานช่วยการพยาบาล	42	15.00
	อื่นๆ ระบุ	32	11.40
	รวม	280	100

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 90.70 อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 18-30 ปี ร้อยละ 42.90 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 70.00 ลักษณะงานส่วนใหญ่เป็นพยาบาลวิชาชีพ ร้อยละ 71.10

บทความวิจัย

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมด้าน เฉลี่ยรวมปัจจัยด้านแรงจูงใจต่อการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน (n=280)

ปัจจัยด้านแรงจูงใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
แรงจูงใจต่อการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อม	31.95	5.72	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยรวมด้านแรงจูงใจ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=31.95$, S.D=5.72)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เฉลี่ยรวมปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมต่อการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN (n=280)

ปัจจัยด้านแรงสนับสนุน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	3.58	1.10	มาก
การได้รับการสร้างขวัญและกำลังใจจากผู้บริหาร	3.28	0.88	ปานกลาง
การให้โอกาสการมีส่วนร่วม	3.73	1.11	มาก
การกระตุ้นติดตาม	3.35	0.74	ปานกลาง
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.45	0.95	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$, S.D=1.10) ด้านการได้รับการสร้างขวัญและกำลังใจจากผู้บริหาร กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$, S.D=0.88) ด้านการให้โอกาสการมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.73$, S.D=1.11) ด้านการกระตุ้นติดตาม กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.35$, S.D=0.74) และโดยรวมอยู่ในระดับมาก

บทความวิจัย

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เฉลี่ยรวมด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน (n= 280)

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.44	0.88	มาก
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	3.66	0.85	มาก
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.70	0.88	มาก
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.45	0.37	มาก
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.56	0.74	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยรวม ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.44, S.D=0.88) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.66, S.D=0.85) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.70, S.D=0.88) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

ตัวแปรต้น	R	R ²	F	Unstd.		Std.	t	p-value
				B	SE	Beta		
Constant				16.039	4.750		3.377	0.001
1. ด้านการกระตุ้นติดตาม	0.689	0.475	251.329	4.039	0.821	0.336	4.918	<0.001**
2. ด้านการได้รับการ สร้างขวัญและกำลังใจ จากผู้บริหาร	0.724	0.525	152.869	1.931	0.460	0.273	4.195	<0.001**
3. ด้านแรงจูงใจ	0.732	0.536	106.274	0.341	0.128	0.114	2.658	<0.008**
4. ด้านการให้โอกาสการ มีส่วนร่วม	0.740	0.547	83.025	0.632	0.244	0.157	2.588	0.010

**p-value < .01

บทความวิจัย

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple linear regression) ของปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่เข้าสมการ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน ได้แก่ ปัจจัยด้านการกระตุ้นติดตาม ถูกคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับแรก สามารถทำนายการทำนายการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน ได้ร้อยละ 68.90 ด้านการได้รับการสร้างขวัญและกำลังใจจากผู้บริหาร สามารถทำนายการทำนายการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดปทุมธานี ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 72.40 ด้านแรงจูงใจ ถูกคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับสาม สามารถทำนายด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 73.20 ด้านการให้โอกาสการมีส่วนร่วม ถูกคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับสี่ สามารถทำนายด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 74.0

สรุปผลการวิจัย (Conclusion)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 90.70 อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 18-30 ปี ร้อยละ 42.90 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 70.00 ลักษณะงานส่วนใหญ่เป็นพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 199 คน ร้อยละ 71.10
2. กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยรวมด้านแรงจูงใจ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=31.95$, S.D=5.72)
3. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$, S.D=1.10) ด้านการได้รับการสร้างขวัญและกำลังใจจากผู้บริหาร กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$, S.D=0.88) ด้านการให้โอกาสการมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.73$, S.D=1.11) ด้านการกระตุ้นติดตาม กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.35$, S.D=0.74) และโดยรวมอยู่ในระดับมาก

บทความวิจัย

4. กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยรวม ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.44$, S.D=0.88) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.66$, S.D=0.85) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$, S.D=0.88) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก

5. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple linear regression) ของปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่เข้าสมการ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน ได้แก่ ปัจจัยด้านการกระตุ้นติดตาม ถูกคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับแรก สามารถทำนายการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน ได้ร้อยละ 68.90 ด้านการได้รับการสร้างขวัญและกำลังใจจากผู้บริหาร สามารถทำนายการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดปทุมธานี ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 72.40 ด้านแรงจูงใจ ถูกคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับสาม สามารถทำนายด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 73.20 ด้านการให้โอกาสการมีส่วนร่วม ถูกคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับสี่ สามารถทำนายด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 74.0

อภิปรายผล (Discussion)

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสตูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสตูล อยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม มีระดับคะแนนมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ ราสช์ (Rausch, E., 1996: 29) กล่าวว่าไว้ว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีในเรื่องที่บุคลากรสนใจและสอดคล้องกับแนวคิด สำนักงาน ก.พ.ร. (2551: 15-16) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์ในการพัฒนาระบบราชการสู่การบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า ต้องมีการพัฒนาทั้งจากภายในและภายนอกของภาคราชการ โดยการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็นรายด้าน 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีคะแนนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ ราสช์ (Rausch, E., 1996: 29) กล่าวว่าไว้ว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซึ่งบุคลากรมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจตัดสินใจร่วมกับผู้บังคับบัญชาของตน ซึ่งการมีส่วนร่วมในการจัดการก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีในเรื่องที่บุคลากรสนใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้อง

บทความวิจัย

แนวคิดของณัฐพงษ์ คันทรส และคณะ (2564) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของรัฐ หมายถึง การบริหารราชการภาครัฐรูปแบบใหม่ที่มีการนำผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การดำเนินงานและการประเมินผล การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากอธิบายได้ว่าถ้าบุคลากรมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มีคุณค่าที่ได้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ได้รับรองคุณภาพโรงพยาบาล และถ้าการทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลทำให้ได้รับเงินพิเศษ เช่น โบนัส ค่าตอบแทนมากขึ้น จะส่งผลให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลและการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องการศึกษาของ ณรงค์ เป็งเส้าและคณะ (2564) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยศึกษาเฉพาะกรณี โครงการการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น กับการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากร โรงพยาบาลชุมชน ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ ด้านการกระตุ้นติดตาม ด้านการได้รับการสร้างขวัญและกำลังใจจากผู้บริหาร ด้านเจตคติ ด้านการให้โอกาสการมีส่วนร่วม สามารถทำนายการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสตูล ได้ร้อยละ 47.50, 52.50, 53.60, 54.70 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และทฤษฎีแรงสนับสนุนทางสังคม (Social Support Theory) การสนับสนุนทางสังคม คือ เครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ให้ความเป็นเพื่อน (Companionship) การช่วยเหลือ (Assistance) และการหล่อเลี้ยงทางอารมณ์ (Emotional Nourishment) โดยมีการระบุประเภทของการสนับสนุนทางสังคมเป็นสี่ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ การให้กำลังใจ, การสนับสนุนเครื่องมือ, การสนับสนุนเครื่องมือ, การสนับสนุนข้อมูล

ข้อเสนอแนะ

1. นำข้อมูลผลจากการศึกษาไปเป็นนโยบายสร้างแรงจูงใจ และสนับสนุนจากผู้บริหารที่ดีต่อการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากร โรงพยาบาลชุมชน อย่างครอบคลุมทุกหน่วยงาน
2. นำผลการศึกษาที่ได้ไปเผยแพร่ในหน่วยงานเพื่อให้บุคลากรได้เข้าใจ และเกิดแรงจูงใจที่ดีต่อการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากร โรงพยาบาลชุมชน และส่งเสริมให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของบุคลากร โรงพยาบาลชุมชนทุกระดับชั้น

บทความวิจัย

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ปรีक्षा ที่ให้ปรึกษา แนะนำ และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน คอยชี้แนะแนวทางการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณประชาชนเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสตูลทุกท่านที่ให้ความสำคัญในการดำเนินโครงการในครั้งนี้ และผู้ที่เข้าร่วมโครงการที่เสียสละเวลาในการเข้าร่วมดำเนินโครงการตลอดการดำเนินโครงการ ขอกราบขอบพระคุณผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการในครั้งนี้ที่ไม่ได้เอียนามทุกท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์กับโรงพยาบาล และผลการวิจัยในครั้งนี้ จะนำไปเป็นข้อมูลในการดำเนินการเพื่อให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจ และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN ของโรงพยาบาลชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1977). *Rural Development Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation*. Ithaca, NY: Cornell University Press.
- Rausch, E. (1996). *Participative Management and its Outcomes*. New York: Academic Press.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2565). *คู่มือแนวทางการดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge*. กรุงเทพมหานคร: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2565). *ปกป้องโลก ปกป้องเรา ด้วยอนามัยสิ่งแวดล้อม*. นครราชสีมา: สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครราชสีมา.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2565). *แผนยุทธศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพมหานคร: กรมควบคุมมลพิษ.
- ณัฐพงษ์ คันทรธ และคณะ (2564). *การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม: จากแนวคิดสู่การพัฒนาภาครัฐในยุคประเทศไทย 4.0*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ณรงค์ เป็งเส้าและคณะ (2564). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่ทา ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: สาขาวิชาพัฒนาทรัพยากรและส่งเสริมการเกษตร คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ณรงค์ศักดิ์ หนูสอน. (2553). *ทฤษฎีแรงสนับสนุนทางสังคม (Social Support Theory)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิชาการ.